

SÜNDIMUS

FAKTE

2,1

Ühiskonna kestlikkust tagavaks mehhanismiks on rahvastikutäaste, mille käigus uued põlvkonnad asendavad oma eelkäijaid. Eestis sünnib lapsi vähem kui rahvastiku põlvkondade asendamiseks vajalik (2,1 last ühe naise kohta).

allikas: Eesti inimarengu aruanne 2016/2017

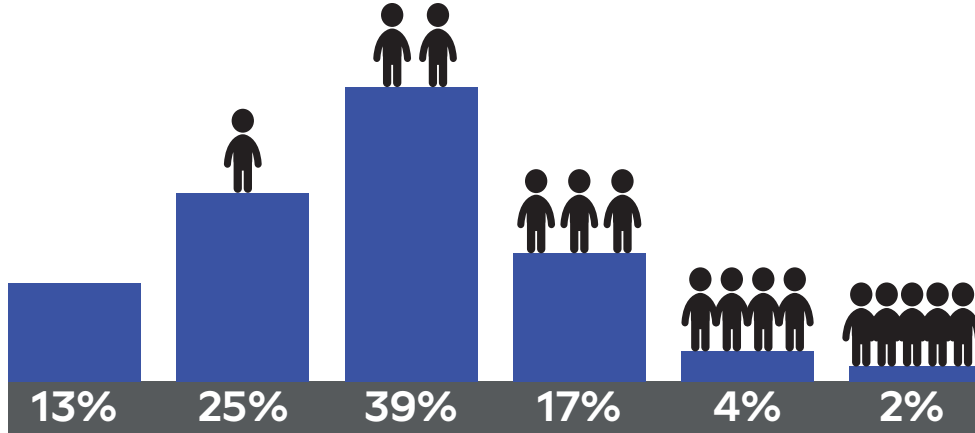

2,3

Viimastel andmetel ulatus keskmine soovitud laste arv 2,3-ni.

allikas: Eurobaromeeter 2015

Laste arv ja naiste osakaal, 2017

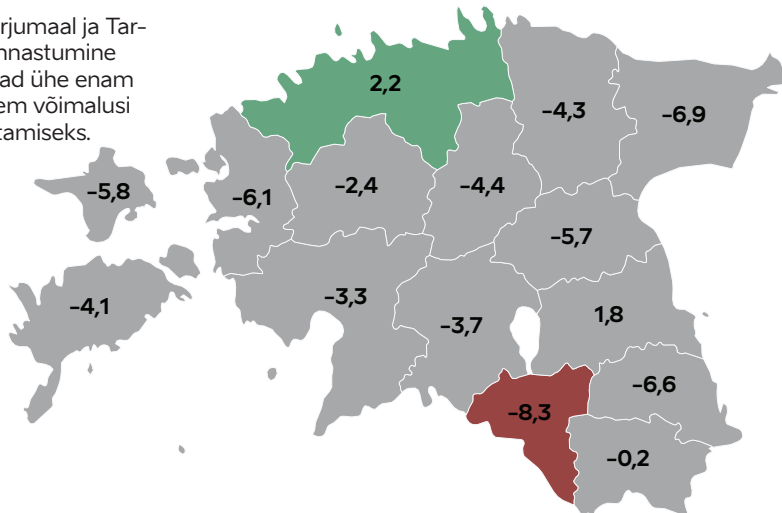

Rahvastikupoliitika põhialuste ettevalmistuse käigus tehtud simulatsioon näitas, et **lastetute ja ühelapseliste osatähtsuse suurenemisel 40% piirimaile** (paraku on lastetusmäärad enamikus Euroopa riikides tõusuteel) **ei ole sündimuse koondnäitajate lähenemine taastetasele võimalik**. Seda isegi juhul, kui kolmandate laste sünni tõenäosus märgatavalt suureneks. Rahvastikupoliitika jaoks järeldeb sellest, et oluline on toetada kõigi laste sündi ja kasvamist, mitte teha panust suhteliselt väikesele osale tervikust. (allikas: rahvastikuteadlane Allan Puur)

Loomulik iive (sündide ja surmade vahe), 2017

Tervise Arengu Instituudi, Sotsiaalministeeriumi ja Statistikaameti koostöös tehtud ülevaatest selgub, et Eesti keskmine loomulik iive 1000 inimese kohta on 2017. aasta andmete põhjal -1,2. **Madalaim loomulik iive (-8,3 inimest) on Valgemaal ja kõrgeim (2,2 inimest) on Harjumaal.**

Positiivset iivet Harjumaal ja Tartumaal mõjutab linnastumine – noored koonduvad ühe enam linna, kus on rohkem võimalusi õppimiseks ja töötamiseks.

Sünnitusiga kasvab kõikjal arenenud riikides. Mida hilisem on esimese lapse sünd, seda väiksem on ajaline aken järgnevate laste sünniks perede elus. Samas võib mitmete meist kõrgema sündimusega riikide näitel öelda, et kõrgem esmasünnitusiga ei pruugi tuua kaasa madalamat sündimust. Näiteks Prantsusmaal oli 2016. aastal summaarne sündimuskordaja 1,92 ja keskmine esmasünnitusiga 28,5 aastat, Rootsis vastavalt 1,85 ja 29,2 aastat ning Iirimaa 1,81 ja 30,1 aastat. **Eestis oli sündimuskordaja 1,6 ja keskmine esmasünnitusiga 27,5 aastat.** (allikas: Eurostat)

Sünnitusea tõusu lõplik mõju sõltub sellest, kas nende laste saamisest ollakse jäädavalt loobunud või jagunevad nende sünnid pikemale ajavahemikule. Andmed toetavad pigem teist võimalust. **Neis põlvkondades, kelle täiskasvanuolu on kulgenud peamiselt iseseisvuse taastanud Eestis ja kes on tänaseks jõudnud 40. eluaastatesse, on naistel keskmiselt 1,8 last** (eestlastel 1,9). (allikas: Rahvastikupoliitika põhialused 2035, töös)

Põhjuslikku seost konkreetsete perepoliitika meetmete ja laste arvu vahel on keeruline välja tuua. (allikas: Eesti inimarengu aruanne 2016/2017)

Sündiv laps mõjutab rahvaarvu kohe positiivses suunas, kuid tööturule jõuab ta alles 20–25 aastat hiljem. **Sündimuse suurenemine lahendab seega pigem tulevasi, mitte praeguseid tööturuprobleeme.** (allikas: Eesti inimarengu aruanne 2016/2017)

“Ülesanne, mida üritatakse lahendada, on need 40 naist sajast, kes üldse ei sünnita või saavad ühe lapse. Aga me peaks tegelema ülejäänud 60%ga — miks nad piirduvad valdavalt vaid kahe lapsega? Kuigi peres on armastus, hea paarisuhe ja kõik on hästi, siis miks on neil ikkagi ainult kaks last? Me peaksime selle küsimuse ära lahendama, siis on võimalik mingisugusele tulemusele jõuda.”

- MTÜ Eesti Sündimusuringud juhataja Lea Danilson-Järg

“Tihtipeale on just pehmed tegurid need, mida eiratakse, kuid mis võivad mängida kriitilist rolli. Suhtumine perekondadesse ja lastesse, vanematesse töö, sooline võrdõiguslikkus, tarbitav meedia ja informatsioon võivad mõjutada soovi saada täiendav laps.”

- demograaf Zane Varpina

“Rahvastikupoliitika alaseid ettevõtmisi komplitseerib tõsiasi, et pere suurust või elukoha (riigi) valikut puudutavaid otsuseid mõjutab lai tegurite koostis, mille hulgas moodustavad konkreetset poliitikameetmeid ühe ja sageli mitte kõige suurema osa.”

- rahvastikuteadlane Allan Puur

